

խենք որ չըլլայ թէ այնպիսի պատասխան մը ստիպուի տալ՝ որուն վրայ իրմէ աւելի մենք ամբշնանք... ուստի եւ տրտում տխուր կըլունք : Բայց մեկալ խօսքը ամենեւին չենք ընդունիր որ կըսէ որ իբր թէ Հայերն են արգելք մանմետականաց բողոքական դառնալուն : Եթէ Պ. Տուայք իր աշակերտներովը *սարդ եւ յատակ* աւետարան մը կըքարոզէ, ոչ ապաքեն Հայոց եկեղեցւոյն այնպիսի չափազանց *պարզութեան* հետ ըլլալը իրեն ձեռքը աւելի զօրաւոր գործիք մը պիտի ըլլայ զմանմետականները անկէ խորշեցնելու եւ իրեն քաշելու : Թող ուրեմն Հայոց օձիքը բողոք, մանմետականաց ետեւէն իյնայ՝ թէ որ կընայ, քերես *էկամուս մի* ընէ անոնցմէ.... :

(Մնացածը յաջորդ անգամ :)

Eglises et à les réformer, comme vous le dites ? Mais nous craignons que M. Dwight ne soit forcé de nous faire une réponse dont lui-même, aurait certes plus à rougir que nous... Nous préférons rester tristes et silencieux sur ce point. Toutefois, ce que nous ne pouvons accepter en aucune façon, c'est cette autre assertion par laquelle il semble soutenir que ce sont les Arméniens qui empêchent les mahométans de se convertir au christianisme. Si M. Dwight et ses disciples ne prêchent qu'un Evangile pur et simple, nous croyons que l'éloignement de l'Eglise arménienne d'une pareille simplicité devrait leur servir d'armes puissantes pour en détourner les mahométans et les attirer vers eux-mêmes. Nous lui conseillons de laisser en paix les Arméniens et de s'adresser aux mahométans, si toutefois il le peut ; peut-être fera-t-il un prosélyte.

(La suite au prochain numéro.)

ՓԱՐԻՋԵԱՆ ԱՄՍԱԳԻՐ

ԱՆԳՂԱՌՑ ԵՐԿԱԹՈՂԱՆԵՐԸ.

Պ. Սքէֆենսըն մեծանուն անգղիացի ճարտարապետը մօտերս հետաքրքրական տեղեկութիւն մը տուեր է Լոնտոնի ձեմարանին՝ Անգղիոյ մէջ եղած երկարաւիղներուն վրայ : Այս տեղեկութեան զլսաւոր մատուցը յիշատակենք :

Բովանդակ Բրիտանական տերութեան (այսինքն Անգղիոյ, Սկոտլանտի եւ Իռլանտայի) մէջ եղած ու ընդնցած երկարաւիղներուն երկայնութիւնն է 8054 անգղիական մղոն (1288 քիւրմէրքէն աւելի). ըսել է որ եթէ այս երկարաւիղները ծայր ծայրի դրութիւն մէկ գծի վրայ, երկրագնդի չորս բոլորը պատող շրջանակ մը կըծեալացնեն ու կաւելան ալ :

Այս երկարաւիղներուն ծախքը եղեր է 280 միլիոն լիւրայ սթեռլին, որ ըսել է եօթնհար միլիոն Ֆրանք : Երկարաւիղներուն վրայ բանող շոգեգործիներուն քիւր 5000 է, կառքերունը 150 հազար : Ասոնց շարժմանը համար տարին 2 միլիոն տակառաջափ ածուխ կէրքայ (մէկ տակառաջափն է 1016 քիլոկրամ). ըսել է թէ ամեն մէկ վայրկեանին 4 տակառաջափ ածուխ

կըվառի որ 20 տակառաջափ ջուր շոգի դառնայ :

Ամեն տարի 20,000 տակառաջափ երկար կէրքայ նորոգութեանց համար, 500 հազար ալ ծառ :

Երկարաւիղներուն վրայ գործածուող մարդկանց համարանքն է 150 հազար հոգի : Թէ որ ատոնց կանայքն ու գաւկեմերն ալ մեկտեղ հաշուես, կըլլան գրեթէ 500 հազար հոգի :

Բոլոր այն երկարաւիղներուն վրայ 1854 տարւոյն մէջ 111 միլիոն մարդ ճամբորդութիւն ըրեր է : Նոյն տարին երկարաւիղներին եկած ստակը եղեր է 20 միլիոն 215,000 լիւրայ սթեռլին :

Երկարաւիղներուն վրայ պատահած փորձանքները սրբափ ալ շատ երեւան, մէկ մէկու վրայ հաշուելով՝ կըտեսնուի որ 7 միլիոն 195,545 ճամբորդին մէջ միայն վնասուած կըլլայ :

Երբոր մէկ երկրի մը մէջ այսչափ դիւրութիւն կայ երթեւեկութեան ու փոխադրութեան, այն երկրին հարստութիւնն ու ամեն տեսակ յաջողութիւնը յիշաւի պէտք չէ որ զարմանալի երեւնայ :